

talr. figurer, tabeller og plancher. 18×24 cm. £ 8.00.

»The Ecology of Natural Resources« har bud til økologisk interesserede (kultur)-geografer. Den rummer en imponerende mængde oplysninger om ressource-processer (landbrug, skovbrug, fiskeri etc.) og om de grænser, ressourcerne sætter for »civilisationens« udvikling.

På sit felt er Simmons' bog en af markedets bedste. I modsætning til amerikanske, tilsvarende bøger behandler denne stoffet på basis af internationale eksempler og undgår alt for lokale tilfælde. Kildehenvisningerne er legio, stofbehandlingen er sober; forfatteren har ikke noget specielt evangelium at prædike, uanset han er dybt engageret i stoffet.

Selvfølgelig er der kritisable punkter: Det store stof er oftest ikke særlig gennemarbejdet, så fx visse af eksemplerne er usammenlignelige. Dispositionen af stoffet vedr. ressource-processer er ikke overbevisende logisk, bl.a. fordi forfatterens interesse for processernes arealmæssige side slår så stærkt igennem. Dette medfører til gengæld, at der er medtaget nogle interessante afsnit om naturparker og deres bevaring.

Nogen lærebog i sædvanlig, kontinental forstand kan »The Ecology of Natural Resources« næppe kaldes, men den er egnet som studiekredsgrundlag i »human økologi« (en betegnelse, Simmons iøvrigt tager afstand fra ud fra et holistisk syn) – udover at være anbefalelsesværdig for læsere som introduktion til emnet. Dette ses forøvrigt optaget som selvstændigt fag på flere og flere universiteter.

Sofus Christiansen

B. Berelson (ed.): Population Policy in Developed Countries.

McGraw-Hill Book Company, New York, 1974. XIII + 793 sider, talrige tabeller og diagrammer. 15,5×23,5 cm. Pris 52.50 DM.

Bogen er udgivet af »Population Council«. Som titlen angiver behandles befolkningspolitik i »udviklede« lande. Der er ét kapitel for hvert af 24 lande i et syndigt rod. De fleste lande er europæiske; uden for Europa behandles USA, Canada, Argentina, Syd Afrika, Israel, Japan og Australien samt USSR. Danmark glimrer ved sit fravær; en mangel forekommer det at være, at DDR mang-

ler, når der er et afsnit om BDR (betegnet som »West Germany«).

Blandt bidragyderne er så bekendte demografer som den franske J. Bourgeois-Pichat og italieneren M. Livi Bacci. De fleste af afsnittene er på 20–40 sider med en snes henvisninger. Det korteste er på 10 sider med bare tre henvisninger, må alt i alt betegnes som meget afsnuppet og handler om det største af landene både m.h.t. areal og folketal – USSR. Det næst-mindste kapitel (15 sider, 2 henvisninger) behandler Syd Afrika, der vel nok må siges at have befolkningspolitik til overflod. Det største kapitel på 55 sider det mindste land – Israel. Bogen bruger megen plads på almindelige oversigter over landenes befolkningsudvikling. Det er nok mest ved disse under tegnede kunne finde egl. anvendelse for bogen, men sådanne oversigter kan man jo finde andetsteds. Befolkningspolitik indtager en sær tilbagetrukket tilværelse i mange af afsnittene. Mest »brug« kan man næsten have af »Summary« på 20 sider med en ganske fornuftig oversigt over bogens emne. Indholdsfortegnelsen på bare to sider er et Columbus-æg. Det er indrettet som en tabel (matrise på moderne dansk) med landene som den ene indgang og 7 emner som den anden.

Bogen kan nok bruges som håndbog om et emne, der er oppe i tiden, og som man ikke bør være alt for blank om. Men med undertegnede opfattelse af geografi er det meget begrænset brug man fagligt har for bogen. *Henning Mørch*

J. R. Ravensdale: Liable to floods. Village landscape on the edge of the fens AD 450–1850.

Cambridge University Press, 1974. 206 s., 13 fig., 4 tavler. 16×23,5 cm. £ 5.50.

Ravensdale er historiker, men han arbejder i høj grad tværvidenskabeligt, idet han ikke lader noget forskningsfelt urørt, når det drejer sig om at løse en bestemt opgave eller finde en forklaring på et problem i forbindelse med sine undersøgelser af bebyggelses- og landbrugsudviklingen i 3 landsbyer i randen af The Fens, Cambridgeshire. Hans hovedindsats i dette arbejde er dog studiet og tydnin-gen af et lykkeligvis meget stort dokumentarisk kildestof. På grundlag af dette mener han bl.a. at kunne konstatere, at trevangsbruget allerede har været i brug i midten af 1100-tallet, og hans studier

af marksystemerne, der fører frem hertil, er forbilledagtige. Han har således med stort held benyttet sig af den retrospektive metode. Af særlig interesse, også for dansk og nordisk forskning er, at han ad dokumentarisk vej kan konstatere 3 oversvømmelsesperioder i Fendistriktet, en på 400-tallet, en i første halvdel af 1300-tallet og en i begyndelsen af 1600-tallet. Om disse oversvømmelsesperioder, der i øvrigt forrykkede balancen mellem kornavl og græsningsbrug, skal tydes som særlig nedbørsrige år, som forf. gør det, eller om de kan skyldes forringede anvendingsforhold på gr. af højvande i havet, er nok usikkert. Men konstateringen støtter i alle fald tidligere i Skandinavien fremsatte og tildels underbyggede teorier om klimaændringer i de samme perioder til ugunst for landbruget. Ravensdales afhandling er et yderst tankevækkende arbejde af stor metodisk værdi for den historisk-geografiske forskning.

Viggo Hansen

Charles B. Hunt: Natural Regions of the United States and Canada.

W. H. Freeman & Co., Ltd. San Francisco 1974. 725 s., talr. fig. og fotos. 19×26 cm. \$ 14.95.

Med sin store og alsidige naturvidenskabelige baggrund og med en lang forhistorie i U.S. Geological Survey er Charles B. Hunt den rette til at stå som forfatter til dette arbejde, der udkom første gang i 1967 med titlen Physiography of the United States. Værket udmærker sig ved en rig anvendelse af figurmateriale, stregtegninger, blokdiagrammer, kortudsnit og fotografier, der på en udmærket måde understøtter teksten. Første del (til s. 206) beskæftiger sig med generelle landskabsudformende kræfter, herunder vand, klima og plantevækst, ligesom der heller ikke mangler et kapitel om ressourceudnyttelse. Anden del behandler dernæst de enkelte regioner, og her kommer begrundelsen for navneskiftet fra fysiografisk til naturlig tydeligt frem, idet beskrivelsen går langt videre end til geomorfologien og de landskabsudformende fysiske kræfter. Der er mere tale om en naturgeografisk skildring, hvori økologien og ressourceudnyttelsen, herunder de rekreative muligheder, i de enkelte provinser spiller en rolle, uden dog at der dog følges et slaviske skema. Hvis man i teksten skulle savne en mere detaljeret redegørelse for

et områdes geologi, så finder man henvisninger hertil i litteraturlisten efter hvert kapitel. *Viggo Hansen*

Karl Weigand: Stadtgeographische Studien in Südwesttexas und ausgewählte Untersuchungen zur Mobilität der spanisch sprechenden Wanderarbeiter in diesem Raum.

Franz Steiner Verlag, Wiesbaden 1973. 120 s., 30 fig., 41 tabeller. 17×24 cm. DM 80.00.

Afhandlingen er baseret på statistik, utrykte kilder, bygeografiske studier samt på et halvårligt studieopholds dataindsamling i det sydvestlige Texas i 1968.

Indledningsvis gives en traditionel regional beskrivelse af området. Dernæst gennemgås en række undersøgelser over byer, hvor mange kort over forskellige forhold, som kan belyse byernes forhold til deres opland, ledsager teksten – fra den påvirkning, militære anlæg udøver på bystrukturen, til spansk-talende sæsonarbejderes levevilkår og mobilitet. Til slut analyseres en mindre collegeby, San Marcos.

Udvalget af parametre, som behandles, kan forekomme noget ustruktureret, ligesom formålet med analysen ikke diskuteres nærmere. Som en art bygeografisk atlas over Sydvesttexas kan interessenter vel nok drage nytte af den. Tekstens niveau er højt og svært tilgængeligt, og bogen må anses for at henvende sig til en meget begrænset kreds af kendere.

Christian Wichmann Matthiessen

I. H. Burnley: Urbanization in Australia. The Post-War Experience.

Cambridge University Press, 1974. 248 s., 6 fig., talr. tabeller. 25,5×23,5 cm. £ 4.50.

Emnet for denne essaysamling er Australiens nyere urbanisering, og redaktøren har belyst denne ved at samle fjorten redegørelser for nyere, national forskning.

Bogen er delt i tre dele. I den første beskrives byvæksten, i den anden vækstens betydning for byernes befolkningsstruktur såvel demografisk som socialt, og i den tredje planlægningens rolle under processen samt redaktørens konklusion.

De vigtigste gennemgående temaer er afledt af den store immigration til Australien, idet såvel etnisk status og segregation som social struktur opfattes som

meget vigtige forklaringsvariable. Ligesom i amerikanske bystudier tillægges den humanokologiske skole megen betydning ved forklaring af forandring i byernes indre differentiering.

Bogen rummer for en ikke-australsk læser nogle interessante artikler om centrale temaer inden for bygeografien, men forståelsen hæmmes af den meget beskedne anvendelse af kort og illustrationer, hvilket gør det vanskeligt at opnå indsigt i de mange givne informations rumlige arrangement.

Christian Wichmann Matthiessen

Deutscher Geographentag Erlangen – Nürnberg 1971.

Tagungsbericht und wissenschaftliche Abhandlungen. 494 s., ill. 17×24 cm. 56 DM. Franz Steiner Verlag GmbH, Wiesbaden 1972.

Som ny praksis er visse symposier publiceret særskilt, mens hovedbindet foruden organisationsmæssige meddelelser indeholder 4 temaer: reform af forvaltningsområderne i BDR, målsætning i geografi-undervisningen på forskellige trin, erhvervs- og socialgeografiske ændringer i Den nære Orient (fra Algeriet til Vestpakistan) samt udviklingsproblemer i Østafrika. De 2 sidste emnegrupper omfatter dels oversigtsartikler, dels case studies.

Ruth Helkier Jensen

Knud Hertling, Erik Hesselbjerg, Svend Klitgaard, Ebbe Munch & Olaf Petersen: Greenland. Past and Present.

Forlag: Edvard Henriksen, København 1974. 370 s., 21×28 cm. Talrige fotos i sort/hvid og farve. Pris 178 kr.

Blandt de nyere, danske oversigtsværker om Grønland er kun to offentliggjort på engelsk, nemlig Greenland I–III fra 1928 (1458 sider) og det her foreliggende, medens en stor del af afhandlingerne i »Meddelelser om Grønland« og i andre serier er skrevet på verdenssprog.

Greenland består af 30 afhandlinger, hver på ca. 10 sider, om Grønlands naturforhold, opdagelse og videnskabelig undersøgelse, kolonisering, erhvervsliv, kulturforhold, sociale tilstand og politisk udvikling, kirkelig stilling, undervisning, sundhedsvæsen, sprog, litteratur, presse og radio samt nogle oversigter over de grønlandske medarbejderes vurdering af den i vor tid foregående omlægning. Den

politiske og strategiske udvikling under den sidste verdenskrig er ganske omfattende behandlet og giver et godt billede af denne for Grønland betydningsfulde periode.

Det er et smukt og i mange henseender et let anvendeligt værk, men man har ikke tilstræbt at lave en håndbog; henvisninger til den rige litteratur om Grønland anvendes sjældent, og man savner registre til tekst og billedstof. Man har fx ikke noget kort over Grønland med et passende udvalg af stednavne. Læsningen af de tospaltede sider lettes gennem en opstilling i korte afsnit, og man får på denne måde en ordning af stoffet, der letter enhver bruger.

Billedstoffet fylder ca. 1/3 af værket. Man har navnlig lagt vægt på at bringe motiver fra det nye »europæiske« land med etagehuse og offentlige bygninger, men der er en del landskabsbilleder og et udvalg af den grønlandske befolkning. Farvetrykkene er omhyggeligt udført og fylder hele sider.

Tyngdepunktet i fremstillingen ligger i behandlingen af befolkning, erhvervsforhold, politisk omstilling, bebyggelse og kulturel udvikling, og på disse felter får man et indtryk af vor tids ændringer af menneskenes levevis, som årene efter 1950 har bragt, men også de ældre stadier af udviklingen behandles, kortfattet, men ganske indholdsrigt.

Men der er ting, som kun tangeres, eller som man undlader at tage med. Hvorledes lever den grønlandske familie? Og man kunne tilføje: Hvorledes lever de forskellige familier i de større bebyggelser? Og hvorledes er et større grønlandsk samfund i en samlet bebyggelse? Man har ikke nogen redegørelse for en eller flere større grønlandske bebyggelser.

Da man havde afsluttet Trap Danmark, drøftede man muligheden for at fremstille en engelsk udgave af bind XIV, Grønland, og medtage såvel den almindelige del som oversigten over landsdele og kommuner. Der måtte foretages en vis reduktion af stoffet, såvel i den almindelige del som i redegørelsen for de enkelte kommuner og bygder, men af flere årsager måtte man opgive denne tanke.

Heller ikke i »Greenland« har man løst denne opgave, og den er måske i øjeblikket for omstændelig og uoverskuelig.

Men man har fået en stor og smuk bog med mange fortræffelige, små afhandlinger og et smukt billedstof.

Niels Nielsen